

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง กรมบัญชีกลางหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้ง
คณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์
การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๓๐.๗/๓๐๒๒๐ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า กรมบัญชีกลางได้รับแจ้งผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนกรณีรถยนต์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานีประสบอุบัติเหตุในขณะที่กลับจากปฏิบัติราชการที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านตาขุน โดยเฉี่ยวชนกับรถยนต์ส่วนบุคคลของจำสืบท่ารวจ ส. ซึ่งขับช้โดยนายดาบตำรวจ ม. ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีแต่งตั้งและกรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่า ความเสียหายมิได้เกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน แต่เกิดจากบุคคลภายนอก จึงไม่มีเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย

กรมบัญชีกลางได้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย ป. ผู้ขับรถยนต์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนายดาบตำรวจ ม. ซึ่งนายดาบตำรวจ ม. ผู้ขับช้และจำสืบท่ารวจ ส. เจ้าของรถยนต์ต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียน

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๖๐๖/๒ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เมื่อปรากฏว่าความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนายดาบ
ตำรวจ ม. กรมบัญชีกลางจึงขอหารือดังนี้

๑. กรณีที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่ง
หนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง โดยหน่วยงานของรัฐจะต้อง
ดำเนินการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตาม
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่

๒. กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งนำรถยนต์ส่วนตัวไป
ปฏิบัติหน้าที่และทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่งจะต้อง
ดำเนินการตามระเบียบข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
จากผู้แทนกรมบัญชีกลางและผู้แทนกรมการศึกษานอกโรงเรียนแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่
ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจะถือว่าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐแห่ง
หนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะต้องดำเนินการร่วมกัน
แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙^๑ ข้อ ๑๐^๒ และข้อ ๑๑^๓ หรือไม่นั้นเห็นว่า การแจ้งและการร่วมตั้ง

^๑ข้อ ๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน
ของรัฐอีกแห่งหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา และให้มีการรายงาน
ตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด เว้นแต่

(๑) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นรัฐมนตรี ให้แจ้งต่อนายกรัฐมนตรี

(๒) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานใน
หน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้แจ้งต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด
ให้แจ้งต่อกระทรวงการคลัง

(มีต่อหน้าถัดไป)

คณะกรรมการฯ ตามข้อกำหนดดังกล่าวมีเหตุผลจากการที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปในคราวเดียวกันเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานดังกล่าวต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ดังนั้น คำว่า “การกระทำของเจ้าหน้าที่” ตามข้อกำหนดดังกล่าวจึงต้องเป็นกรณีที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ในกรณีที่การกระทำดังกล่าวมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่จำเป็นหรือมีเหตุผลใดที่จะต้องให้มีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ อีก ในเรื่องนี้ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะเกิดเหตุรถยนต์ชนกัน นายดาบตำรวจ ม. ไม่ได้อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องถือว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น จึงไม่ต้องมีการแจ้งหรือร่วมกันตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๙ และข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ของระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๒ กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง โดยการใช้ทรัพย์สินส่วนตัวแต่ได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่อย่างไร นั้น เห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐอีกแห่งหนึ่ง แม้ว่าจะเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นใช้ทรัพย์สินส่วนตัวทำให้เกิดความเสียหายขึ้น หากเป็นการทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติหน้าที่ก็ต้องดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แล้วแต่กรณี การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการปฏิบัติ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

(๔) ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นผู้ซึ่งไม่มีผู้บังคับบัญชาและมีใช้ปฏิบัติงานในราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแล ผู้แต่งตั้งตน หรือผู้ซึ่งสั่งให้ตนปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

๒ ข้อ ๑๐ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อ ๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ได้รับ ความเสียหายและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดหรือผู้ซึ่งระเบียบนี้กำหนดให้เป็นผู้รับแจ้งตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี มีอำนาจร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

๓ ข้อ ๑๑ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐมากกว่าหนึ่งแห่งและหรือความเสียหายเกิดจากผลการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายหน่วยงาน ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ หรือข้อ ๑๐ บรรดาที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการ

หน้าที่หรือไม่นั้น มิได้พิจารณาจากอุปกรณ์หรือรถยนต์ที่ใช่ว่าจะต้องเป็นของทางราชการหรือไม่ แต่ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า การกระทำดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้นหรือไม่ การที่เจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินส่วนตัว เช่น รถยนต์ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มิได้เป็นข้อพิจารณาชี้ขาดว่าการกระทำนั้นไม่เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๕